
СТРУЧНА МИШЉЕЊА

Љубодраг ПЉАКИЋ

судија Врховног касационог суда у пензији

УПРАВНО-СУДСКА ЗАШТИТА КОНКУРЕНЦИЈЕ

Резиме

У приказаном раду аутор је анализирао примену Закона о заштити конкуренције у поступку управно-судске заштите кроз оцену законитости аката Савета Комисије за заштиту конкуренције, али и неке судске одлуке у примени прелазних одреби Закона које су се односиле на могућности примене преходног Закона. Утисак је да пракса није у довољној мери конзистентна да би странкама у поступку пружала сигурности на очекивану пресуду, засновану на унапред предвидивим стабилним правним ставовима приликом приступања Суду. Приказ је даи кроз критичке понове који имају за циљ да похвале квалитетне заузете правне ставове и изложе аргументованој критици оне ставове које, по мишљењу аутора, треба мењати.

На основу изнетог, закључак би био да треба појачати рад на још квалитетнијим решењима Комисије за заштиту конкуренције, али и на нужној едукацији и могућој специјализацији судија који се баве овом материјом како би се учврстило сазнање да је квалитетан управни судија живи гарант законитости донетих управних аката.

Кључне речи: заштитна конкуренција, доминантан положај, забрањени споразуми, пржине, Савет Комисије, Комисија, управно-судска пракса.

I Увод

Даном почетка примене Закона о заштити конкуренције (у даљем тексту: Закон),¹ престао је да важи Закон о заштити конкуренције (у даљем тексту: претходни Закон).² Значајно је указати да је Народна скупштина донела Закон 8.7.2009. године, председник Републике га је потписао 13.7. а да је осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику РС, као дана ступања на снагу, до дана примене, протекло неколико месеци. Тако дуги рок за примену закона се оставља код значајних закона како би се странке упознале са њиховом садржином и ускладиле своја понашања на законито поступање на тржишту.

Предмет Закона је утврђен у члану 1 на начин да се њиме „уређује заштити конкуренције на тржишту Републике Србије у циљу економској најрејка и добробити друштва, а нарочито користи пошрошача као и оснивање, полагај, организација и влашћења Комисије за заштити конкуренције“. Указивањем на предмет Закона, који се у примени његових одредаба никако не сме сметнути са ума, ради заокруживања његовог циља и сврхе, рећи ћемо да је Комисија самостална и независна организација која врши влашћења у складу са овим Законом, има статус правног лица, а за свој рад одговара Народној скупштини, којој подноси годишњи извештај о раду до краја фебруара текуће године, за претходну годину (члан 20 Закона).

Органи Комисије су Савет Комисије и председник Комисије. Савет доноси све одлуке и акта о питањима из надлежности Комисије, ако овим Законом и статутом није друкчије прописано.

Претходни Закон је ступио на снагу 24.9.2005. године на који начин је престао да важи Антимонополски закон, а поступци по њему започети окончани су по претходном Закону.

Савет Комисије у свом раду примењује Закон о општем управном поступку (у даљем тексту: ЗУП),³ доносећи акта са карактером управних аката (Закон о управним споровима; у даљем тексту: ЗУС, члан 4).⁴ О њиховој законитости одлучује Управни суд у Београду, са Одељењима у Нишу, Крагујевцу и Н. Саду, а због једностепеног одлучивања у управном спору, пресуде Суда су правноснажне и против њих је дозвољено ванредно правно средство, захтев за преиспитивање пресуде Врховном касационом суду у Београду (члан 49 став 2 тачка 3 ЗУС-а).

1 Закон о заштити конкуренције (Службени гласник РС, бр. 51/09).

2 Закон о заштити конкуренције (Службени гласник РС, бр. 79/05).

3 Закон о општем управном поступку (Службени лист СРЈ, бр. 33/97 и 31/2001, Службени гласник РС, бр. 30/2010).

4 Закон о управним споровима (Службени гласник РС, бр. 111/09).

У Глави II Закона, као повреда конкуренције су представљени рестриктивни споразуми и злоупотреба доминантног положаја на тржишту, а у Глави III су наведене концентрације учесника на тржишту које нису дозвољене.

II Доносилац решења по ЗУП-у – Савет или Комисија

Зачуђује чињеница да се на питање из наслова враћамо у приказу управно-судске праксе после укупно 8 година примене Закона и претходног Закона у овој материји. О овој дилеми је већ писано⁵ а управно-судска пракса Управног одељења ВСС је о томе заузела став да је доносилац решења према Закону, Савет комисије, а не Комисија.⁶

Обзиром да Савет приликом доношења решења по ЗУП-у има положај и улогу доносиоца акта, он има и својство странке у управном спору (тужени орган, члан 12 ЗУС-а; Комисија са својством правног лица би била странка у парничном поступку).

И док је Комисија после заузетог правног става Суда такав став примењивала у пракси, Управни суд је прихватио тужбе и са уредно означеним туженим органом (Саветом Комисије)⁷ али много чешће са неправилно означеним туженим органом (Комисија за заштиту конкуренције)⁸ чак и у истим већима! Уредност поднете тужбе се испитује у њеном претходном преиспитивању и представља озбиљну повреду за даље вођење поступка. Због тога још више чуде исте грешке поновљене по захтеву за преиспитивање пресуде Управног суда од стране Врховног касационог суда које ни он, као највиши суд, није отклонио.⁹

Сматрам да би овакве грешке морале да буду отклоњене како не бисмо прихватили усамљена појединачна мишљења према којима је ово питање „обичног формализма“, а да је битна суштина ствари!? Одговор би (и за студенте права) био да легитимација странке у спору представља материјално-правни однос према предмету спора.

5 Љубодраг Пљакић, „Концентрација учесника на тржишту као облик повреде конкуренције“, *Право и њивреда*, бр. 5-8/2008.

6 Љубодраг Пљакић, „Нека процесна питања заштите конкуренције“, *Право и њивреда*, бр. 7-9/2010.

7 1 У-7215/11, 15 У-12773/11.

8 3 У-6595/11, 3 У-8841/11, 1 У-2553/12, 15 У-2531/11.

9 УЗП-421/11, УЗП-70/12, УЗП-394/11, УЗП-477/11.

III Покретање управног поступка по службеној дужности – почетак тока

Приликом оцене законитости управних аката у управно-судском поступку посебну пажњу треба поклонити примени процесних закона и нарочито процесних одредби у материјалним законима, чија је примена често спорна. Овако представљен посебан однос према правилима поступка произлази из давно изговорене мисли према којој је брига о поступку у коме се одлучује о захтевима грађана и правних лица заправо демократичност самог процеса одлучивања.

Питања покретања управног поступка су регулисана чл. 113–115 ЗУП-а. На свим испитима на којима се полаже управно право ова питања се сматрају елементарним, а често се постављају као четврто питање са којим кандидат (ако зна) може да се спасе. Цитиране одредбе говоре да управни поступак *увек* покреће надлежни орган, а на питање *како*, одговор је *по службеној дужности или њоводом захтева сйранке*. Поступак је покретнут *чим орган изврши ма коју радњу ради вођења њосйуйка* (члан 115 став 1 ЗУП-а).

Одредбу о покретању поступка по службеној дужности садржи Закон у члану 35 према коме „Комисија покреће поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности, када на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података основано претпостави постојање повреде конкуренције, као и у случају испитивања концентрације, у смислу члана 62 овог закона.“ Слично решење је садржавао и члан 56 став 1 ранијег Закона („Комисија покреће поступак по службеној дужности и даје налог Служби да поступак спроведе...“). По оба Закона, закључак о покретању поступка по службеној дужности доноси председник Комисије. Дакле, моменат предузимања било какве активне радње од стране органа у циљу вођења поступка представља моменат покретања поступка. На изглед, нисмо рекли ништа ново!

Међутим, Врховни касациони суд, који по својој улози и положају треба да креира управно-судску праксу, у својој пресуди¹⁰ заузео је крајње супротни, зачујући правни став изнет и на саветовању судија на Златибору, октобра 2012. године.

„Врховни касациони суд је ценио наводе захтева да је сходно члану 74 Закона о заштити конкуренције (*Службени јласник РС*, бр. 51/09), Комисија била у обавези да примени тај Закон, па је нашао да су ти наводи неосновани. Ово стога што управо наведени члан 74 упућује на Закон о заштити конкуренције (*Службени јласник РС*, бр. 79/05), с обзиром

10 УЗП-70/12 од 13.7.2012. године.

да су повреде конкуренције, односно забрањени споразуми и пријава тог споразума настали у време када се примењивао стари закон *коме је одношење пријаве од стране „И“ уравни постојање зајочетј*. Сагласно одредби члана 56 став 1 Закона о заштити конкуренције (*Службени гласник РС*, бр. 79/05), *ко налажењу овој суда сазнањем Комисије да је учињена повреда конкуренције покренути је постојање ко службеној дужности за утврђивање повреде...*¹¹

Изложени правни став о сазнању органа за учињену повреду као моменту покретања управног поступка по службеној дужности је у очигледној супротности са цитираним прописима и представља озбиљну повреду члана 32 Устава РС и члана 6 Европске конвенције о људским правима, о праву на правично суђење.

IV Ретроактивна или примена блажег закона у изрицању мера

Веома спорно питање у судској пракси и на округлим столовима је било питање да ли се на повреде конкуренције утврђене правноснажним решењима на основу претходног Закона могу изрећи управне мере по новом Закону, те да ли у таквом случају примена новог Закона представља његову ретроактивну примену или се ради о примени блажег Закона.

Врховни касациони суд се у пресуди¹¹ врло прецизно изјаснио да „мера заштите конкуренције прописана чланом 68 новог Закона о заштити конкуренције и према налажењу Врховног касационог суда, може се изрећи само код повреда конкуренције које су извршене у време када је тај закон био у примени тј. од 1.11.2009. године, а не и на раније извршене повреде конкуренције. С обзиром да се у конкретном случају питање извршења повреде конкуренције није поставило као спорно, већ је констатовано да је настала 21.3.2008. године, јасно је да је у овој управној ствари примена Закона о заштити конкуренције (*Службени гласник РС*, бр. 79/05) једино могућа обзиром да ретроактивна примена новог Закона о заштити конкуренције није тим законом предвиђена.“

Дакле, Суд налази да је овде у питању ретроактивна примена новог Закона која није дозвољена. Аутор се о овом питању супротно изјашњавао сматрајући да се ради о примени блажег закона о изрицању мера.¹² Налазим да за изречени правни став Суда није учињена потпуна

11 УЗП-477/11 од 13.7.2012. године.

12 Љубодраг Пљакић, „Примена блажег закона или ретроактивна примена у изрицању мера и застарелост по Закону о заштити конкуренције“, *Привредни савјешник*, бр. 20/2012.

анализа да би се закључило да ли се ради о ретроактивној примени закона која је забрањена (члан 197 став 1 Устава РС) или примени блажег закона за странку (члан 197 став 3 Устава РС).

Најпре, рећи ћемо да је прелазном одредбом члана 74 Закона предвиђено да се на поступке који су започети до дана почетка примене овог закона, примењују прописи по којима су започети.

Аутор стоји на становишту да оцена о ретроактивној примени је могућа тек за случај да се у примени новог Закона не ради о примени блажег закона. Такво полазиште не постоји ни у цитираној пресуди нити у другим мишљењима која су аутору била доступна.

Претходним Законом су такође, биле предвиђене ујавне мере заштитне (што се у свим анализама изоставља, већ се само помињу радње које су представљале прекршаје).

Управне мере су биле превиђене у члану 68 претходног Закона (непоступање по решењу из члана 8 став 2 тог Закона – забрањени споразуми, и по решењу из члана 19 став 2 Закона – злоупотреба доминантног положаја на тржишту, али не и мере у односу на концентрацију – члан 27 став 1 тачка 5. Предвиђене мере су биле:

1. привремена забрана вршења промета одређене робе и/или услуга на релевантном тржишту која не може трајати дуже од 3 месеца и
2. привремена забрана вршења делатности која не може трајати дуже од 4 месеца, ако и поред забране из т. 1 овог члана учесник на тржишту настави да врши промет робе и/или услуга на релевантном тржишту.

Мере су утврђиване у поступку код Комисије према правилима ЗУП-а, а судска заштита је обезбеђивана у управном спору.

Према цитираном члану 68 Комисија је доносила решење по правноснажности решења о утврђеној повреди ако учесник на тржишту не поступи у складу са мерама и роковима...

Поред управних мера претходни Закон је у посебној Глави IV предвиђао „казнене одредбе у којима је разрађивао вођење прекршајног поступка подношењем пријаве од стране Комисије“. Недовршени поступци код прекршајних органа су окончавани код новоформираних Прекршајних судова одбацивањем пријаве, са разлогом, будући да новим Законом радње више нису биле предвиђене као прекршаји.

По Закону дакле, остале су само управне мере које изриче Савет Комисије такође, у управном поступку, али оне су одређене у облику *обавезе плаћања новчаног износа у висини највише 10% укупног годишњег прихода*. Одредбом члана 68 став 1 тачка 1 су ближе наведене повреде.

Наглашавам да су цитиране повреде, као основ за одређивање мера заштите конкуренције у Закону исте као и у претходном Закону, са том разликом што су у Закону додате и повреде у односу на концентрацију.

Упоређењем мера из ранијег Закона (забране) и Закона (новчане казне) *очигледно је да је примена новог Закона повољнија за странке које се не ради о његовој ретроактивној примени.*

Како се о ретроактивности или примени блажег закона најчешће расправља у материји кривичног права, а према европској пракси мере заштите су пеналног карактера, ради заоружења аргументације цитираћемо два става кривично-правне праксе:

„У случајевима када је за одређено кривично дело новим Законом прописан нижи просечни минимум казне од оног у одговарајућој одредби ранијег Закона, на учиниоца таквих кривичних дела примениће се нови Закон, као блажи.“¹³

„Кривични закон који пружа и само могућност да учиниоцу кривичног дела буде изречена блажа кривична санкција, без обзира да ли ће та могућност у пресуди бити реализована, је блажи за учиниоца.“¹⁴

На основу изложеног правног става највишег суда, због дугог трајања судског поступка, наступала је застарелост изрицања мера, па је поступак код Комисије обустављен. Тако је у односу на одређена правна лица правноснажним решењем утврђена повреда конкуренције, али без изречене управне мере на који начин није испуњен циљ и сврха Закона са почетка овог реферата. Било би логично, ако је то унето у извештај Комисије о раду који се доставља Скупштини Републике Србије.

V Застарелост одређивања мере заштите конкуренције

Претходни Закон није предвиђао наступање застарелости одређивања мере заштите конкуренције, нити застарелост наплате. Тек Закон у члану 68 став 3 одређује да се „мера заштите конкуренције не може одредити нити наплатити протеком три године од дана извршења радње или пропуштања испуњења обавезе, односно од последњег дана временског периода извршења радње из члана 1 овог Закона.“

У пракси је било спорно питање од када тече рок застарелости из Закона за радње којима је учињена повреда конкуренције у времену важења претходног Закона, по коме застарелост није била предвиђена.

13 Правно схватање седнице кривичног одељења ВСС од 8.2.1978. године.

14 Драган Јоцић, „Временско важење и примена блажег Кривичног законика“, *Билтен ВСС*, бр. 2/2006.

Управни суд у пресуди¹⁵ заузео је став да се рок од 3 године из Закона односи и на учињене повреде у време важења претходног Закона:

„Исто тако, мера заштите конкуренције по одредбама члана 68 став 3 Закона о заштити конкуренције (*Службени гласник РС*, бр. 51/09) не би се могла одредити ни наплатити протеком 3 године од дана извршења радње или пропуштања рока, имајући у виду време извршења радње (2008. године) јер је и тај рок, у конкретном случају, за тужиоце истекао.“

Овакав правни став из пресуде Суда је, по оцени аутора несхватљиво погрешан. Како је могуће да застарелост тече у времену када Закон који регулише ту материју застарелост и не предвиђа? И странкама и органу мора да буде познато да застарелост тече! Још је Грађанско одељење ВСС 80-их година прошлог века имало правни став да у таквој чињенично-правној ситуацији у односу на радње настале пре ступања на снагу закона који превиђа застарелост, она почиње да тече најраније од дана ступања на снагу тог закона. Правно схватање Суда може да доведе до апсурдне ситуације да је застарелост у односу на раније радње истекла и пре него што је, ступањем на снагу закона који је предвиђа, почела да тече.

VI Значај правноснажне пресуде Прекршајног суда за одређивање управне мере заштите

У истој пресуди, Управни суд је заузео правни став по коме правноснажност пресуде Прекршајног суда представља пресуђену ствар у односу на управну меру заштите конкуренције:

„Дакле, оспореним решењем се није могла одредити мера заштите конкуренције са налогом уплате одговарајућег новчаног износа јер се ради о већ правноснажно прекршајно пресуђеној ствари.“

И овај правни став сматрам крајње неприхватљивим јер се ради о пресуди Прекршајног суда донетој у прекршајној ствари, применом Закона о прекршајима и решењима Савета Комисије донетим од стране другог доносиоца, у примени ЗУП-а, а о идентитету странака и да не говоримо.

VII Утврђивање релевантног тржишта

У Глави I основних одредаба Закона дати су принципи и начела Закона као и дефиниција појединих института које Савет Комисије мора

15 1 У-2553/12 од 10.5.2012. године.

да има у виду у његовој примени приликом доношења појединачних решења. На тај начин је обрађен и појам релевантног тржишта у члану 6 Закона, уз овлашћење Владе да ближе пропише критеријуме за одређивање релевантног тржишта. Тако објашњен појам са ближе прописаним критеријумима, представља правни оквир у коме се у управном поступку утврђује чињенично стање. Уколико је чињенично стање у односу на појам релевантног тржишта непотпуно или погрешно утврђено, обавеза је Суда да у том правцу доносиоцу решења да јасна и потпуна упутства у коме правцу Савет Комисије, преко своје стручне службе, треба да утврди одлучне чињенице. Једино је надлежни орган Комисије овлашћен да те чињенице утврђује преко својих стручних тела. Због тога, недопустиво и увредљиво изледају разлози из образложења пресуде:¹⁶

„Наиме, нема ни посебне оцене свих доказа које су тужиоци у току поступка предложили и приложили (којих? – прим. аутора) везано за стање на релевантном тржишту у 2007. години, с обзиром на то да Савет Комисије не поседује неопходна уско стручна знања из ове области...“

Суд је могао у оваквој ситуацији да закаже усмену расправу и сам утврди чињенично стање, али је у образложењу пресуде (стр. 7) навео да није држао усмену расправу јер предмет спора не изискује непосредно саслушање странака и посебно утврђивање чињеничног стања, што је контрадикторно напред изнетом ставу.

VIII Јавна расправа у управном спору у предметима заштите конкуренције

Јавна расправа у управном спору уз утврђивање чињеница на расправи у судском поступку представља највећу вредност новог ЗУС-а. Аутор је већ писао на ову тему са закључцима да се Управни суд углавном, држи облигаторних разлога за одржавање расправе, а ређе ако се ради о сложеној ствари и дискреционом овлашћењу за држање расправе. У предметима заштите конкуренције често се ради о двостраначким предметима код којих је расправа обавезна – члан 24 став 2 ЗУС-а (у предмету 16 У-1165/12 није расправа ни одржана), а у сваком случају се ради о сложеним предметима у којима би Суд морао да закаже расправу ради правилног утврђивања чињеничног стања. И за ову материју важе изречене оцене за све предмете који се решавају у управном спору према којим оценама Суд недовољно користи одлучивање у спору пуне јурисдикције и тиме у целини оконча предмет. Суд је овлашћен да, ако

16 У-1154/12 од 4.4.2012.

повреда конкуренције постоји, да евентуално, смањи изречену новчану управну меру, уз потребно образложење.

Рок из члана 72 став 5 Закона о обавези Суда да предмет конкуренције оконча у року од 2 месеца, значи хитан поступак и у фази по ванредном правном средству. Нажалост, предмети код највишег суда, по овом основу, чекају и преко годину дана што, за случај уважавања захтева ствара обавезу плаћања камате и трошкова на терет средстава Комисије. Овакво законско решење је у директној супротности са правним положајем Комисије из члана 20 Закона као самосталној и независној организацији која врши јавна овлашћења.

Анализом значајног броја предмета у којима је вођена расправа у управном спору, аутор закључује да је неопходна едукација судија и у погледу сврхе и начина вођења расправе. Ово утолико пре што знатан број судија долази из управе где нису били у прилици да учествују у судским поступцима и воде расправу.

Расправа у управном спору има своје особености, она није парница, али ни скраћени поступак без утврђивања одлучних чињеница. Одредбом члана 39 став 1 ЗУС-а је предвиђено да се изјаве странака „односе само на спорна питања и околности од значаја за решење спора“. У ставу 2 истог члана је предвиђено да „суд на расправи одлучује који ће се докази извести ради утврђивања чињеничног стања“. На њима суд припрема процесну грађу за своју одлуку чак иако странке не дођу на расправу па су погрешни разлози у образложењу пресуде да је суд на расправи одлучио на основу чињеничног стања из списка!

У предмету¹⁷ Суд је у уводу пресуде навео да је пресуду донео „по одржаној усменој расправи“, да је „усмена расправа одржана у присуству уредно позваних тужилаца и присуства (ваљда учешћа у својству странке! – прим. аутора) овлашћеног лица туженог органа“, али је већ у следећем ставу наведено као да је судио у нејавној седници, на основу управних списка, како се најчешће судило по претходном Закону:

„Решавајући овај управни спор на основу чињеница које су утврђене у управном поступку...“

У даљим образложењима говори о мањкавостима оспореног решења:

„Тужени орган није на довољно јасан и потпун начин образложио правну природу пријаве тужиоца...“

„Савет Комисије није правилно применио и правила посебног управног поступка у односу на предлоге странака...“

„Тужени је учинио и битну повреду правила управног поступка јер није оценио све доказе...“

17 1 У-7215/11.

„Образложење за неприхватање извођења доказа саслушањем доказа дато је у форми обавештења, а не закључка...“

„Требало је да примени одредбе о кажњавању које су блаже по учиниоца...“

На крају Суд каже:

„Са изнетих разлога, након закључене усмене расправе, Управни суд је одлучио као у диспозитиву пресуде...“

На основу изложеног, озбиљно се намеће питање зашто је усмена расправа заказивана, ако њена сврха није испуњена учешћем странака на расправи као и самим расправљањем. Наведене констатације је Суд могао да искаже у нејавној седници. Све наведене пропусте Суд је могао сам да отклони на расправи и оконча ову управну ствар без страха од подношења захтева за преиспитивање пресуде, јер се он иначе може поднети у овој материји због једноступеног одлучивања у управном поступку.

IX Злоупотреба доминантног положаја

Злоупотреба доминантног положаја на тржишту је један од два облика повреде конкуренције. Закон у члану 16 став 1 изричито наводи да је забрањена злоупотреба доминантног положаја на тржишту. У ставу II истог члана у четири тачке наводи шта се под злоупотребом доминантног положаја „нарочито“ подразумева што значи да су то увек разлози, али нису једини облици постојања оваквог положаја.

Добар пример оваквог положаја дат је у решењу Савета Комисије које је потврђено пресудом Управног суда,¹⁸ а који је прихватио разлоге из образложења оспореног решења.

Наиме, Јавно комунално предузеће „Градска гробља“, које је на основу Закона о сахрањивању и гробљима и одговарајуће општинске одлуке овлашћено да даје у закуп гробна места, условљавало је уговори-ма доделу тих гробних места обавезном израдом и монтажом надгробних обележја преко гробљанске установе, на који начин су од свих послова израде обележја елиминисани приватни каменоресци који такве послове на одређеном гробљу нису могли да добију. Савет Комисије је утврдио злоупотребу доминантног положаја у делу условљавања израде надгробних обележја и изрекао одговарајуће мере, а суд је, одбијајући тужбу „Градског гробља“ изнео и следеће:

„Наведеним одредбама Одлуке, и по оцени Суда, није предвиђено да уређење гробног места и израда надгробних споменика представља

18 15 У-2531/11 од 22.9.2011. године.

уређење гробља, што јесте поверени посао, већ исто представља комерцијални посао за који постоји конкуренција. Тужилац за обављање поверених послова незаконито везује пружање услуге комерцијалног карактера, односно услуге израде и постављања надгробних обележја и услуге израде и постављање опсега, спречавајући у том делу конкуренцију на уштрб потрошача – крајњих корисника.“

Х Рестриктивни споразуми

Појам и забрана рестриктивног споразума дати су у члану 10 Закона подразумевајући под њима уговоре, поједине одредбе уговора, изричите или прећутне договоре, усаглашену праксу, а који имају последице ближе наведене у овом члану. У члану 11 Закон предвиђа услове за изузимање од забране рестриктивних споразума ако се њима остварују циљеви ближе наведени у овој одредби.

По оцени аутора, испитивање рестриктивних споразума, који су ништави по самом закону, представља њихову правну оцену дакле, примену права. Тек за случај да код тумачења уговора нека одредба није до краја јасна, изводи се доказ саслушањем странака – учесника у закључењу уговора како би се утврдила права воља странака, а потом од утврђеног чињеничног стања зависи да ли ће се изводити други докази. Чини се да у пресудама Управног суда у довољној мери није јасно и до краја вршена ова прва анализа правне оцене садржине уговора, циљ и намера странака, било у односу на уговор у целини или у односу на његове посебне одредбе. Значајно је рећи да су споразуми цитирани у Закону нарочито забрањени и ништави јер, сами по себи, имају забрањени циљ који се посебно не доказује, па није нужно и да настану последице у облику спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције, већ је довољан и један услов да такав споразум буде ништав и забрањен.

Добра оцена забрањених споразума у примени претходног Закона дата је у образложењу пресуде Врховног касационог суда.¹⁹

„Врховни касациони суд је ценио наводе захтева да је погрешан став Управног суда у погледу тумачења члана 7 Закона о заштити конкуренције и да повреда тог члана постоји ако су кумулативно испуњена два услова: постојање одговарајућег споразума и утврђивање недозвољеног циља или последице, па је нашао да су ти наводи неосновани. Ово са разлога што је одредбом члана 7 став 2 Закона о заштити конкуренције изричито прописано који су то споразуми који су нарочито забрањени и ништави, што значи да сами по себи имају забрањени

19 УЗП 394/11 од 21.9.2012. године.

циљ који се посебно не утврђује или доказује па није нужно да настану последице у облику спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције, јер је довољно постојање и само једног услова да такав споразум буде забрањен и ништав.“

Ljubodrag PLJAKIĆ

Retired Judge of the Supreme Court of Cassation

ADMINISTRATIVE-JUDICIAL PROTECTION OF COMPETITION

Summary

In the presented paper, the author analyzed the application of the Law on the Protection of Competition in the administrative court protection procedure by assessing the legality of the enactments of the Council of the Commission for the Protection of Competition and also some court decisions in the application of interim provisions of the Law, which referred to the possibility of the application of the previous Law. There is an impression that practice is not consistent enough to provide safety for parties to a procedure in terms of the pending judgment, based on predictable and stable legal stands when approaching the Court. This presentation was given in critical tones, aimed at commending the quality legal stands that have been taken and at subjecting the stands that, in the author's opinion, ought to be changed, to well-argumentative criticism.

On the basis of the aforesaid, it can be concluded that the improvement of decisions of the Commission for the Protection of Competition and the necessary education and possible specialization of judges in charge of this matter should be intensified, with a view to raising awareness of the fact that a good administrative judge is a living guarantee of the legality of administrative enactments.

Key words: *protection of competition, dominant position, banned agreements, market, Council of the Commission, Commission, administrative court practice.*